

Ústí nad Labem

Základ budoucího královského města Ústí nad Labem byl vytvořen již v 10. století, kdy došlo ke spojení osady kolem celnice u dnes již zaniklého hradu na soutoku řeky Labe s Břlinou a nedalekého sídliště. Jeho existenci dokládá listina Václava I. z roku 1249. V době středověku až do poloviny 19. století nebylo Ústí zvláště významným hospodářským nebo politickým centrem. Ještě v roce 1838 mělo včetně předměstí pouze 341 domů a 2 081 obyvatel. Obyvatelé města se zabývali především obchodem s uhlím a ovocem a využívali vodní cesty po Labi. V polovině 19. století se začal bouřlivě rozvíjet průmysl a význam města vzrůstal. Vyrostly chemické a textilní továrny, líkárka, sklárna, mydlárna a teplárna. Industrializaci podpořil železniční most přes řeku z roku 1872. K roku 1890 bylo již evidováno 1360 domů a 23 646 obyvatel. Z někdejších přiléhajících obcí se staly městské čtvrti. Město bylo za 2. světové války připojeno k Německu a v roce 1945 byla velká část jeho centra zničena bombardováním spojeneckými silami. V letech 1945 až 1948 došlo k odsunu více než 50 000 obyvatel a následně přišli noví osídlenci. Byla ovšem velmi narušena kontinuita vývoje a situace se stabilizovala až po mnoha letech.

Ústí nad Labem leží v kotlině mezi Českým středohořím, Labskými pískovci a Krušnými horami. Dominanty města jsou Mariánská skála, zámek Větruše a hrad Střekov, založený roku 1310. Podnebí je zde mírně teplé a vlhké. Díky odsíření teplárny, přechodu lokálního vytápění na ušlechtilá paliva a uzavření povrchových dolů došlo ke zlepšení životního prostředí, které je vnímáno jako jedno z nejpoškozenějších v republice.

Návštěvníci si mohou prohlédnout gotický chrám Nanebevzetí Panny Marie s věží odchýlenou o dva metry, klášter svatého Vojtěcha, kostel apoštola Pavla, městské divadlo z počátku minulého století. Za pozornost stojí i Mariánský most se 75 m vysokým pylonem, který byl oceněn v mezinárodní soutěži, nebo nedaleká zoologická zahrada. Město je sídlem Krajského úřadu, Severočeské vědecké knihovny, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a mnoha středních škol.

V Ústí nad Labem sídlí mnoho chemických a strojírenských firem, z nichž nejvýznamnější jsou Spolek pro chemickou a hutní výrobu, Setuza a Severočeská armaturka.

Město udržuje partnerské vztahy s německým městem Chemnitz, britským Haltonem a připravuje se obnovení dohody s ruským Vladimirem.

Der Grundstein für die Entstehung der späteren königlichen Stadt Ústí nad Labem wurde bereits im 10. Jahrhundert gelegt. Damals schlossen sich mehrere Ortschaften um das Zollhaus mit der nahen Siedlung am Zusammenfluss von Elbe und Břlina zusammen. Ihre Existenz ist durch eine Urkunde von Václav I. aus dem Jahr 1249 belegt. Vom Mittelalter bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts war Ústí kein besonders bedeutendes wirtschaftliches oder politisches Zentrum. Noch im Jahr 1838 hatte Ústí einschließlich der Vorstadt lediglich 2081 Einwohner. Die Stadtbewohner lebten vornehmlich vom Kohle- und Obsthandel und nutzten dafür die Elbe als Wasserweg. Mitte des 19. Jahrhunderts begann sich die Industrie rasant zu entwickeln. Chemie-, Textil-, Likör-, Glas- und Seifenfabriken sowie ein Wärmekraftwerk entstanden. Die industrielle Entwicklung wurde durch die 1872 über die Elbe errichtete Eisenbahnbrücke stark befördert. Bereits 1890 zählte Ústí nad Labem 23 626 Einwohner. Die Stadt wurde während des Zweiten Weltkrieges an Deutschland angeschlossen. 1945 wurde ein großer Teil des Zentrums durch das Bombardement der Alliierten zerstört. In den Jahren 1945 bis 1948 kam es zur Vertreibung vom mehr als 50 000 Einwohnern; anschließend kamen neue Siedler. Damit wurde die einstige Kontinuität der Stadtentwicklung jäh unterbrochen. Erst nach mehreren Jahren stabilisierte sich die Situation allmählich. Heute ist Ústí eine Stadt mit fast 100 000 Einwohnern.

Ústí nad Labem liegt in einem Talkessel zwischen dem Böhmischem Mittelgebirge, dem Elbsandsteingebirge und dem Erzgebirge. Das Stadtbild wird entscheidend vom Marienfelsen (Mariánská skála), dem Schlosschen Větruše und der Burg Schreckenstein (Střekov, erbaut im Jahr 1310) geprägt. Das Klima hier ist gemäßigt warm und feucht. Dank der Entschwefelung der Wärmekraftwerke, der Umstellung der lokalen Heizanlagen auf veredelte Brennstoffe und der Schließung der Tagebaue kam es zu einer Verbesserung der Umwelt in der Region, die zu den geschädigsten der tschechischen Republik zählt.

Besucher können die gotische Kirche Mariae Himmelfahrt mit dem sich um zwei Meter zur Seite neigenden Turm besichtigen, weiterhin das Kloster des Heiligen Adalbert, die Kirche des Apostel Paulus oder das Stadttheater vom Anfang des vergangenen Jahrhunderts. Besondere Aufmerksamkeit ziehen auch der nahe gelegene Zoo und die Marienbrücke auf sich. In Ústí nad Labem hat die Bezirksbehörde ihren Sitz; desweiteren sind die Universität Jan Evangelista Purkyně und die nordböhmisches wissenschaftliche Bibliothek in der Stadt ansässig.

In Ústí nad Labem haben viele Chemie- und Baufirmen ihren Sitz; die bekanntesten unter ihnen sind der Verein für chemische Produktion und Hüttenwesen, die Firma Setuza und das Nordböhmisches Armaturenwerk.

Die Stadt unterhält partnerschaftliche Beziehungen mit dem deutschen Chemnitz und dem britischen Halton. Eine Erneuerung des Vertrags mit der russischen Stadt Vladimir ist in Vorbereitung.

Vybrané ukazatele	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Ausgewählte Daten
Obyvatelstvo celkem	96 493	96 070	95 491	94 871	94 544	94 105	Bevölkerung
v tom:							davon:
muži	46 446	46 238	45 979	45 699	45 550	45 289	männlich
ženy	50 047	49 832	49 512	49 172	48 994	48 816	weiblich
Podíl obyvatel ve věku v %							Bevölkerung im Alter in %
0 - 14 let	17,6	17,2	16,9	16,4	16,3	16,1	im Alter 0 - 14
15 - 64 let	70,3	70,5	70,7	71,0	71,1	71,3	im Alter 15 - 64
65 a více let	12,2	12,3	12,4	12,6	12,6	12,7	im Alter 65 +
Index stáří	69,4	71,5	73,4	77,0	77,3	78,8	Altersindex
Celkový přírůstek	-413	-423	-579	-694	-327	-439	Gesamtveränderung
na 1 000 obyvatel	-4,3	-4,4	-6,1	-7,3	-3,5	-4,7	je 1 000 Einwohner
Hustota obyvatel na 1 km ²	1 027	1 023	1 016	1 010	1 006	1 002	Einwohner je km ²
Uchazeči o zaměstnání	.	6 788	6 743	7 144	7 503	7 543	Arbeitslose